1860. N°. 5.

LEYDSCHE COURANT.

De Courant wordt Maandag, Woensdag en Vrijdag uitgegeven. Die van Maandag komt uit Zaturdag Avond.

WOENSDAG 1 JANUARIJ.

De Prijs der Courant is f 12 in het jaar; de afzonderlijke Nommers worden tegen 10 Centen afgegeven.

BINNENLANDSCHE BERIGTEN.

LEYDEN, 10 Januarij.

Bij kon. besluit van 6 Jan. zijn tot burgerlijke leden van den militieraad alhier, voor de ligting der nationale militie van 1860, benoemd de hh. mr. H. C. J. Hoog, lid der staten, en mr. P. G. Hubrecht, burgemeester der gemeente Leyderdorp. Tot hunne plaatsvervangers de hh. J. Droogleever Fortuyn, lid der staten, en G. van Leeuwen, lid van den gemeenteraad van Gouda.

— Gisteren avond vierde de hier gevestigde typographische vereeniging *Lourens Jansz. Coster* in de stads-gehoorzaal haar zesde jaarfeest. Ook dezen keer waren weder vele personen, op beleefde uitnoodiging van het bestuur, ter bijwoning der feestviering opgekomen. Ten half acht ure werden de genoodigden onder het spelen van eenen feestmarsch in de fraai versierde zaal binnengeleid, waarna door den voorzitter de bijeenkomst werd geopend en verslag gedaan van de lotgevallen en den toestand der vereeniging. Zij mogt zich op nieuw in het toetreden van verscheiden leden en donateurs verheugen, en de goede werking van het ziekenfonds was in het afgeloopen jaar meer dan ooit overtuigend gebleken. Een groot gedeelte van den avond was gewijd aan de opvoering van twee tooneelstukjes, *Liefde zoekt list* en *de Bloedzuigers of de minnehandel in de apotheek*, in welke de leden G. van Hest, F. A. Dee, H. W. Wittenaar en J. J. Dorsman en de juffrouwen D. Bakker en J. M. Loeber de rollen vervulden en wegens hun inderdaad verdienstelijk spel algemeene goedkeuring mogten inoogsten. Deze opvoering werd door het zingen van feestliederen voorafgegaan, afgewisseld en besloten. Na den afloop der werkzaamheden ving het bal aan, dat tot laat in den nacht voortduurde, zich door gulle vreugde kenmerkte en in de beste orde afliep.

— Van den *Alg. Konst- en Letterbode* voor 1860 ziet thans het eerste nommer het licht. Wij achten het overbodig vele woorden te gebruiken ter aanbeveling van een weekblad, dat thans zijn twee en zeventigste jaar ingaat, en zich gedurende zoo langen tijd steeds met eere heeft staande gehouden. Doch nu de redactie van dit weekblad in andere handen, en wel in die van den heer dr. L. J. F. Janssen, die zich van de medewerking van verschillende vaderlandsche letterkundigen verzekerd heeft, is overgegaan, rekenen wij het niet ongepast daarop bij hernieuwing de aandacht te vestigen van allen, die met het meest wetenswaardige op het gebied van kunst en letteren wenschen te worden bekend gemaakt. Het voor ons liggende nommer onderscheidt zich door belangrijkheid van inhoud en doet vertrouwen dat de *Konst- en Letterbode* zijnen ouden roem zal blijven handhaven.

— In den *Stoompost* leest men het volgende:

Wij zijn in de gelegenheid een berigt te verbeteren, hetwelk omtrent het besluit van den minister van binnenl. zaken, betreffende de gevraagde concessie van een spoorweg van Scheveningen langs 's Hage naar Gouda, in verschillende dagbladen wordt vermeld. De minister van binnenl. zaken heeft, na kennis genomen te hebben, zoowel van die aanvrage als van die van den raad van bestuur van de Hollandsche ijzeren spoorwegmaatschappij, tot het verkrijgen eener concessie voor een spoorweg van Leyden naar Woerden, en van een gelijken weg van 's Gravenhage naar Scheveningen, aan beide aanvragers te kennen gegeven, dat, ofschoon beide die lijnen voor eene regtstreeksche verbinding met den Rijnspoorweg zijn concurrerende lijnen, hij niettemin, indien zulks verlangd wordt, bereid is den koning voor te stellen, de beide aangevraagde concessien voor elk dier lijnen aan beide de van elkander onafhankelijke ondernemingen te verleenen, op den voet der voorwaarden die aan ieder der aanvragers worden voorgelegd; — dat hem intusschen de lijn 's Gravenhage-Scheveningen daarvoor minder vatbaar voorkomt, en hij dus de heeren Schretlen en Maxwils en den raad van bestuur der Hollandsche maatschappij uitnoodigt, zich, kan het zijn, over den aanleg en de exploitatie van een spoorweg van 's Gravenhage naar Scheveningen onderling te verstaan; — dat, indien zoodanig overleg vrucht mogt dragen en tot eene voor de uitvoering van het werk gewenschte vereeniging mogt leiden, hij de mededeeling van het gemeenschappelijk overleg zal te gemoet zien, met overlegging van eene schetsteekening voor den aanleg ontworpen, en van de voorwaarden waarop de ondernemers de concessie voor die lijn zouden willen aanvaarden; — indien het voorgestelde overleg tot geene eenstemmigheid mogt leiden, en de aanvragers niet bereid zijn zich met elkander te verstaan, wacht de minister van elk afzonderlijk een ontwerp van aanleg met de voorwaarden, waarop zij de uitvoering en exploitatie willen aanvaarden. Bij die voorwaarden zal alsdan, gelijk de minister voorschrijft, gemeenschappelijk gebruik van den weg tusschen 's Hage en Scheveningen voor beide ondernemingen volkomen dienen te zijn verzekerd.

— Door de Nederl. handelmaatschappij zijn 8 schepen bevracht: voor Amsterdam 4 en voor Rotterdam 4.

— Blijkens een staat, aanwijzende het getal portbetalende brieven, welke gedurende de jaren 1848 tot 1859 met den post zijn verzonden, zijn in 1859 verzonden 14,684,043 binnenlandsche en 3,817,147 buitenlandsche brieven; te zamen 18,501,190 brieven. In 1848 waren verzonden 4,324,032 binnenlandsche en 1,833,824 buitenlandsche brieven; te zamen 6,157,856.

— In 1859 zijn aan 106 schepen, metende 10,787 lasten, voor de eerste maal Nederlandsche zeebrieven uitgereikt. In 1858 bedroeg dit getal 103 schepen, metende 16,106 lasten.

— In de provincie Friesland zijn gedurende het jaar 1859 aan de bekende longziekte gestorven 1628 runderen en uit voorzorg afgemaakt 891. Bij vergelijking met vorige jaren zijn deze cijfers hoogst gunstig te noemen.

— In de vorige week stonden voor de arrond.-regtbank te Winschoten eenige personen teregt. Bij het getuigenverhoor ontstond bij den regter het vermoeden, dat een der getuigen, zekere L. uit Pekela, een niet met de waarheid overeenstemmend getuigenis ten voordeele van den beschuldigde had afgelegd, en ofschoon hij, herhaaldelijk door den regter op den afgelegden eed opmerkzaam gemaakt, bij zijne verklaring bleef volharden, werd hij voorloopig in hechtenis genomen. Eenige uren later had de ongelukkige in de gevangenis door ophanging een einde aan zijn jeugdig leven gemaakt.

— Blijkens de geregtelijke statistiek van het koningrijk der Nederlanden over 1858 is het getal eischen in cassatie in strafzaken in dat jaar weder eenigzins verminderd: het beliep 308. Bij de prov. geregtshoven werden ter zake van misdaad naar de openbare teregtzitting verwezen 710 beschuldigden, tegen welke werden opgemaakt 511 akten van beschuldiging. Die cijfers waren beide de minste sedert 1849. De vermindering laat zich vooral gevoelen bij de misdrijven tegen den eigendom.

Bij de arrond. regtbanken zag men eenige vermeerdering van zaken en beklaagden; de eerste beliepen 11,087, de andere 14,098. Het getal overtredingen door de kantongeregten beregt beliep [illegible] 41,890 beklaagden. Er is weder eene belangrijke vermeerdering van strafzaken bij de kantongeregten waargenomen. Bij het hoog militair geregthof werden behandeld of aangebragt 332 zaken, waarin betrokken 374 personen. Bij de gezamenlijke krijgsraden, zoo te land als ter zee, werden aangebragt 307 zaken, zijnde 13 minder dan het jaar te voren.

'sGRAVENHAGE, 9 Januarij.

Z. M. heeft den officier van gezondheid der 1ste kl., J. H. C. Basting, en den officier van gezondheid der 2de kl., J. C. Mullemeister, benoemd tot ridders der orde van de Eikenkroon.

— Z. M. heeft den luitenant ter zee 1e kl. J. H. A. W. baron van Heerdt tot Eversberg, dienende bij de zeemagt in West-Indië, op zijn verzoek eervol uit 's rijks dienst ontslagen. Gelijk eervol ontslag is verleend aan den bij besluit van den 10 Oct. l. l. ter beschikking van den gouverneur van Suriname gestelden ambtenaar Mr. I. J. Rochussen.

— Aan den gepensioneerden 1sten luit. der cavalerie van het leger in Ned. Indië F. E. van Lawick van Pabst is verleend de titulaire rang van ritmeester.

— Men verzekert, dat er eerlang eene belangrijke wijziging zal plaats hebben bij het corps zee-officieren. Sommigen zouden worden gepensionneerd, anderen bevorderd of benoemd, enz.

— Heden middag heeft er bij den baron van Goltstein, minister van buitenl. zaken, een groot diplomatiek diner plaats gehad. Morgen middag zal er ten hove een groot diner plaats hebben, waaraan H. M. de koningin-moeder, en de overige leden der vorstelijke familie zullen deelnemen. Ook zijn daarop genoodigd de leden van het civiel en militair huis des konings en de ministers.

— In eenen brief uit de residentie, in het *H. en Eff. bl.* opgenomen, wordt medegedeeld dat de regering voornemens is, bij de hervatting der werkzaamheden van de tweede kamer, een wets-ontwerp aan te bieden, waarbij eene wijziging in de concessiën der spoorwegen wordt gebragt, zoodat uit het plan van den Zuider-spoorweg de overgang Arnhem, en dus de lijn Arnhem-Nijmegen zou vervallen, terwijl daarvoor de overgang bij Maarsbergen en dus de lijn Utrecht-'s Bosch in de plaats zou worden gesteld.

— Zondag avond jl. is in een gang op het Spui een levend kind van het vrouwelijk geslacht circa 5 à 6 maanden oud gevonden, dat behoorlijk ingewikkeld was. Het is ter beschikking der politie gesteld.

AMSTERDAM, 9 Januarij.

Zaturdag ll. hield de wis- en natuurkundige afdeeling der kon. akademie van wetenschappen eene gewone vergadering. Tegenwoordig waren de hh. Simons, Vrolik, van der Hoeven, van Rees, van Hasselt, Delprat, Conrad, van der Boon Mesch, Elias, van der Willigen, Storm Buysing, von Baumhauer, Halbertsma, Lobatto, Donders, Stamkart, Harting, Schroeder

van der Kolk, Blume, Staring, van Breda, van Geuns, Matthes en Voorhelm Schneevoogt.

Van den minister van binnenl. zaken is ingekomen eene memorie in antwoord op het rapport der commissie voor den paalworm. De minister zegt daarin nadere voorstellen te zullen afwachten omtrent het nemen van verdere proeven met de middelen tot wering van den paalworm. De commissie stelt nu voor om de proeven voort te zetten gedurende 10 jaren en wel op twee stations, een in Friesland en een in Noord-Holland, zoodat telken jare een paal zal worden uitgehaald en onderzocht. De kosten worden geraamd op *f* 2500. Dit voorstel werd aangenomen. Voorts heeft dezelfde minister kennis gegeven dat tot dekking van de proeven, ten vorige jare genomen, de koning de begrooting der akademie over 1859 heeft verhoogd met *f* 500.

De aangeboden verhandeling van den heer R. B. van den Bosch, over de Hymenophyllaceae Javanicae, met 52 platen, is in handen gesteld van eene commissie, zamengesteld uit de hh. Blume en Oudemans. De secretaris deelde officeel mede, dat de kosten der uitgaven *f* 3000 zouden bedragen.

Eene ingekomene verhandeling van den heer F. Kaiser, inhoudende onderzoekingen omtrent den gang van het sterrekundig slinger-uurwerk Hohwii nº. 15, is als niet volledig door den schrijver terug verzocht.

Daarna heeft de heer v. d. Hoeven een levensberigt voorgedragen van wijlen den hooggeleerden heer dr. G. Vrolik, in leven rustend lid der academie. Hij bragt regtmatige hulde aan de groote verdiensten van den overledene.

De voorzitter deelde mede, dat het bestuur der academie, wenschende het afbeeldsel van den overledene in de reeks van die der leden van het voormalige instituut te doen plaatsen, van de familie vergunning heeft verzocht, om van het onder haar berustend afbeeldsel eene copy te doen vervaardigen. De familie had echter een afbeeldsel aan de academie ten geschenke aangeboden. Dit portret zal in de vergaderzaal der academie worden geplaatst.

De heer Harting heeft daarna gesproken over den zoogenaamden boortoestel van den paalworm (*Teredo navalis*). Deze voordragt werd opgehelderd door afbeeldingen, enz. Het onderzoek des sprekers heeft hem geleid tot de overtuiging, dat de paalworm niet boort door draaijing maar door knaging.

De heer Stamkart heeft daarna eene korte opmerking over het intensiteitskompas medegedeeld.

De heer v. Hasselt bood, namens den heer Ferguson, mededeelingen aan over de geologische gesteldheid der eilanden Aruba, Bonaire en Curaçao, welke in handen gesteld werden eener commissie, bestaande uit de hh. Vrolik, Harting en v. d. Hoeven.

De heer v. Baumhauer bood voor de verslagen en mededeelingen aan eene mededeeling over zijn onderzoek naar de zamenstelling van het ijzer van het kanon, hetwelk op Zr. Ms. oorlogsvaartuig *Pro Patria* is gesprongen.

De heer Donders doet nog eene mededeeling over eene door hem gevolgde methode tot bepaling van den stand van den verticalen meridiaan bij de verschillende bewegingen van het oog. Daarna is de vergadering gesloten.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

ENGELAND.

LONDEN, 8 Januarij.

De ministeriële *Morn. Post* stelt, als middel om tot eene oplossing der bestaande moeijelijkheden te geraken, voor, geene tusschenkomst, noch van Frankrijk noch van Oostenrijk, in Italie te gedoogen, maar aan de Italianen volkomen vrijheid te laten om hunne aangelegenheden naar eigen goedvinden te regelen. Volgens dat blad heeft Frankrijk geen voorstel aan Engeland gedaan om eene overeenkomst ten opzigte van de Italiaansche zaken te sluiten.

Volgens genoemd blad heeft de Paus in zijnen laatsten brief aan keizer Napoleon verklaard niet aan het congres te kunnen deelnemen, dan op voorwaarde dat de integriteit van het pauselijke gebied, zoodanig als het in 1815 is vastgesteld, door de gezamenlijke mogendheden erkend wierd. — De keizer heeft in zijn antwoord deze vordering afgewezen.

— Blijkens een adres-almanak voor 1860 bevat Londen tegenwoordig nagenoeg 2,500,000 ingezetenen, die in 300,000 huizen wonen.

— Het gemeentebestuur van Birmingham heeft de opmerkzaamheid der regering gevestigd op de geschiktheid van die stad voor de plaatsing van een centraal-arsenaal.

— Meermalen is de bedenking geopperd of, ten gevolge van het toenemend gebruik van steenkolen, de mijnen na een of meer eeuwen niet uitgeput zullen zijn. Een onzer bladen zegt omtrent dit onderwerp dat alleen Groot-Brittannie, naar evenredigheid van het tegenwoordig binnenlandsch verbruik en den uitvoer, in zijn bodem genoeg steenkolen bevat, om gedurende 4000 jaren in de behoefte van geheel Europa te voorzien. Voorts begroot het de geheele uitgestrektheid der gezamenlijke thans in exploitatie zijnde steenkolen-terreinen, over de geheele aarde gerekend, op 20,700 vierk. kilometers, gemiddeld tot eene diepte van 9.45 meters, zoodat de aardbodem, wanneer het tegenwoordig verbruik op denzelfden voet blijft voortgaan, eerst na 360 eeuwen uitgeput zou kunnen zijn. Het blad voegt er de opmerking bij, dat de gezamenlijke waarde der uit den aardbodem getrokken steenkolen jaarlijks gemiddeld kan worden geschat op ruim *f* 468,750,000, welk bedrag dat van de jaarlijks aan den aardbodem ontwoekerde edele metalen verre overtreft.

— Berigten uit Bombay van 15 Dec. deelen mede, dat 2000 van de aan de grenzen van Oude omzwervende opstandelingen, met een drietal hunner aanvoerders, in de handen der Engelsche troepen zijn gevallen.

Uit Canton verneemt men, dat het tusschen de Vereenigde Staten en China gesloten verdrag reeds in werking is getreden.

— Berigten uit New-York melden, dat de voorzitter, de heer Buchanan, op 27 Dec. ll. zijne boodschap bij de vertegenwoordiging heeft ingediend. Ten opzigte van de buitenlandsche aangelegenheden verklaarde hij dat de betrekkingen der Vereenigde Staten met alle regeringen, die van Spanje uitgezonderd, van vriendschappelijken aard waren. Voorts zeide hij als een heugelijk feit te kunnen vermelden dat de slavernij-quaestie door het hoogste geregtshof is uitgemaakt, dewijl hetzelve heeft beslist, dat ieder burger der Unie regt heeft om zijne have, slaven daaronder begrepen, naar de aanhoorigheden, welke gemeenschappelijk grondgebied der Unie zijn, over te brengen en ook aldaar de bescherming van de constitutie des eedgenootschaps in te roepen. De regering had aanhoudend zeer strenge maatregelen tot wering van den slavenhandel genomen.

— De senaat van den staat Zuid-Carolina heeft besloten te verklaren, dat de eer en de veiligheid der slavenhoudende staten spoedige afscheiding van de slavernijwerende staten der Unie vorderen, daarbij de andere zuidelijke staten uitnoodigende om den eersten stap tot de afscheiding te doen.

— De goudproductie van Kalifornië in de jaren 1848—1858 bedraagt 448,000,000 dollars, en die van Australië in de jaren 1852—1858 411,000,000 dollars, dus te zamen 859 millioen dollars.

FRANKRIJK.

PARIJS, 8 Januarij.

Het staatkundig nieuws is thans zeer schraal, al wat men verneemt zijn slechts gissingen over de wijze waarop onze regering thans zal trachten de Italiaansche zaken te regelen. Aan het houden van een congres gelooft niemand meer, en men verwacht met ongeduld den uitslag af der zending van lord Cowley. Naar men beweert zou hij aanvankelijk wel geslaagd zijn.

Men spreekt ook van een tegenvoorstel, dat de Engelsche regering aan die van Frankrijk wil doen, ten einde de Italiaansche quaestie op eene zeer eenvoudige wijze tot eene oplossing te brengen. Frankrijk zou namelijk zijne troepen uit Italië terug roepen en dan de nationale vergaderingen der vier staten van Midden-Italië doen bijeenkomen, om den wensch der bevolking uit te spreken. Hunne uitspraak, hetzij gunstig voor de aansluiting bij Sardinië, of wel voor de oprigting van een afzonderlijk rijk, zou door de mogendheden geëerbiedigd en op die wijze de quaestie uitsluitend door de Italianen beslist worden.

— De heer de Thouvenel wordt den 15den dezer alhier verwacht.

— Volgens de *Patrie* heeft de bisschop van Versailles een herderlijken brief uitgevaardigd, waarin gezegd wordt dat 's keizers gehechtheid aan den Paus, gepaard aan zijne verlichte vaderlandsliefde, ten volle vertrouwen doet stellen in de bedoelingen van Zijne Majesteit.

— De heer Ollivier is door den procureur-generaal gedagvaard voor de kamer der appellen van correctionele politie tegen 12 Januarij.

— Nabij Verviers ontstond dezer dagen brand in een veestal, die zoozeer toenam dat 4 woningen, 4 koeijen en 2 varkens een prooi der vlammen werden.

— Door den storm, die in de vorige week heeft gewoed, is het strafgesticht van Fontevraud, dep. Maine-et-Loire, ingestort. Eenige der gevangenen moeten onder de puinhoopen begraven zijn, maar het aantal der slagtoffers is nog niet bekend.

SPANJE.

Volgens tijdingen van het oorlogstooneel zetten de Spaansche troepen hunne voorwaartsche beweging op den weg naar Tetuan voort. In de vallei van Negro werden zij door 2000 Moorsche ruiters en 2000 man voetvolk aangevallen. De Spaansche artillerie bragt het vuur van den vijand tot zwijgen. Van de Spanjaarden sneuvelden 5 man en werden er 19 gekwetst. Het geheele leger is thans, na al de bergpassen te zijn doorgetrokken, ten noorden van Negro gekampeerd.

Niet verre van Cadix is een Engelsch vaartuig verongelukt.

ITALIE.

Te Milaan is, tot groote teleurstelling voor velen, van wege de Sardinische regering bekend gemaakt dat in Lombardye dit jaar nog dezelfde belastingen zullen worden geheven als onder het Oostenrijksche bestuur.

— Men meldt uit Padua, dat aldaar voor eenige dagen een berucht inwoner dier stad, algemeen bekend onder de benaming van Beppo de duivel, door de regtbank wegens het plegen van woeker is veroordeeld tot 4 weken gevangenisstraf, 10,000 lires geldboete en eene schadevergoeding ten bedrage van 30,000 lires.

— Uit Florence wordt gemeld, dat er op nieuwjaarsdag in het hôtel van den heer Buoncompagni granaten zijn geworpen, op het oogenblik dat aldaar eene aanzienlijk getal personen, tot het bijwonen van een bal, vereenigd was. Niemand werd echter getroffen.

PRUISSEN.

BERLIJN, 8 Januarij.

Dezer dagen werd alhier een commissaris van politie in verzekerde bewaring genomen, dewijl het gebleken was, dat hij voor 6 jaren een beschuldigde aan de regtmatige straf had onttrokken, door feiten ten laste des aangeklaagden buiten kennisneming te laten. Ook de directeur der criminele politie is deswege in staat van beschuldiging gesteld.

— Volgens een berigt uit Keulen is voor eenige dagen eene schilderij van de hand van Erasmus Quellinus, geboren te Antwerpen in 1603, dat sedert lang in die stad werd bewaard, door keizer Napoleon III aangekocht voor 150,000 fr.

— Naar men uit Kopenhagen meldt, heeft er in de stad in den nieuwjaarsnacht eene opschudding plaats gehad. Eene talrijke menigte drong tot binnen den Christiansborg, de residentie des konings, en deed onophoudelijk den kreet hooren van »weg met de gravin! weg met den drukker!" (den ontslagen hofmaarschalk Berling.) De aan het gebouw staande politiewacht kon de menigte niet beteugelen, zoodat de hulp der militaire magt moest ingeroepen worden. Reeds in de vorige week was de koning, toen hij met de gra-

vin Danner uitreed, door het volk beleedigd, en waren er op haar toepasselijke spotliederen in het rijtuig geworpen; ook had men luide te kennen gegeven dat men op oudejaarsavond de gravin een bezoek zoude brengen, zoodat het vreemd is dat de politie hare maatregelen niet beter heeft genomen.

OOSTENRIJK.

WEENEN, 7 Januarij.

Te Offenbach heeft de heer Julius de Bary, bezitter eener machinefabriek aldaar, voor den tijd van 5 jaren octrooi gekregen voor de uitvinding van een werktuig, dat met hulp van twee personen dagelijks 25,000 sigaren vervaardigt.

— Op 11 Januarij zal er te Debreczin, in Hongarije, eene vergadering van protestanten worden gehouden. Men verwacht eene talrijke opkomst.

INGEZONDEN.

De vierde tienjarige Volkstelling.

II.

Niemand zal het afkeuren, dat bij de opneming van het zielental ook onderzoek wordt gedaan naar den leeftijd en opgave verlangd van het geslacht en den burgerlijken stand. Velen zullen het zelfs meer dan bloote nieuwsgierigheid, aanmerken, wanneer in elke gemeente bekend kan zijn, uit hoeveel gehuwden, ongehuwden enz. de bevolking bestaat en hoeveel er van elken leeftijd worden gevonden. Die kennis kan nuttig worden aangewend, omdat zij tot verschillende belangrijke opmerkingen aanleiding geeft. Zulke cijfers worden door den een met dit, door een ander weder met dat doel bekeken; — maar er is geen gevaar dat er aanleiding uitgenomen wordt, om daarop of daaraan eene belasting te heffen. Veeleer zou bij een overvloed of gebrek, die de uitkomst der telling openbaarde, in de cathegorie van ongehuwden de staathuishoudkundige regel van vraag en aanbod niet zonder toepassing blijven. Altijd zal de wetenschap zulke cijfers tot algemeen voordeel kunnen aanwenden.

Van niet minder belang is de opgave der godsdienstige gezindheid, waartoe ieder behoort. 't Is waar, de kennis van die cijfers kan tot misbruik leiden, wanneer zij dient, om ieders kracht te meten of te bepalen welk gewigt ieder legt in de schaal van het algemeen belang. Maar voor misbruik is het beste niet beveiligd en trouwens falen zulke berekeningen menigmaal, omdat zoo ligt eene minderheid zich tot meerderheid wist te verheffen, ondanks den last die haar drukt. — Elk kerkgenootschap heeft er belang bij dat zijne sterkte bij het rijk bekend zij, — vooral wanneer de bezoldiging der leeraars of geestelijken geheel of gedeeltelijk uit de schatkist wordt geput. De bepaling van hun aantal staat met het zielental der kerkelijke gemeente in onafscheidelijk verband, terwijl de regering in vele opzigten ook naar die verhouding zich moet regelen bij de beoordeeling of beslissing van geschillen, waarvoor hare tusschenkomst wordt ingeroepen. Veel wat betrekking heeft tot armwezen en onderwijs hangt niet zelden af van het aantal of de sterkte der godsdienstige gezindheden, waaruit eene bevolking bestaat. Het bijzonder belang is vaak daarmede zoo naauw betrokken, dat de grens tusschen het algemeen belang moeijelijk te vinden is.

De opgaven betreffende de in iedere gemeente aanwezige blinden en doofstommen zijn uitnemend dienstig, om de regering in staat te stellen tot de beoordeelen, of de bestaande instellingen in het belang van zulke ongelukkigen hier te lande opgerigt en in werking met hun getal in gewenschte verhouding staan. 't Kan dus niet anders, of de naauwkeurigheid dier opgaven staat met een gewigtig algemeen belang in zeer naauw verband.

't Is vooral de maatschappelijke betrekking, die men vervult, waarvan de welvaart eener gemeente afhangt en die in hare verschillende vertakkingen zoozeer de bemoeijing der regering vereischt; — wel waardig, dat men weet, hoe eene gemeente in dat opzigt is zamengesteld. Er zijn onderscheidene redenen die het voor Leyden belangrijk moeten doen achten, dat een volledig overzigt daarvan bestaat. In onzen tijd is daaraan werkelijk en dringend behoefte, zoodat het nuttig is opzettelijk daarop de algemeene aandacht te vestigen.

M.

STADS-BERIGTEN.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN LEYDEN, —

Gezien art. 13 der Algemeene Policieverordening, vastgesteld den 9den October 1856;

Doen te weten, dat door hen, ingevolge art. 6 der gemelde Verordening, is benoemd tot Heer der geburte N°. 33 of N°. 8 van Wijk VII, de Heer TEUNIS VAN DER TOGT Jz., in plaats van den Heer Paulus Johannes Boudewijn Zuurdeeg, overleden.

En zal deze door plaatsing in de *Leydsche Cour.* worden afgekondigd.

Burgemeester en Wethouders voornoemd,
D. TIEBOEL SIEGENBEEK, Burgemeester.
LEYDEN, 9 Januarij 1860. v. PUTTKAMMER, Secretaris.

BELASTING OP DE HONDEN.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN LEYDEN, —

Gezien art. 1 der Verordening van den 9den Maart 1857 (Gemeenteblad n°. 19), regelende de invordering eener plaatselijke belasting op de Honden te Leyden; —

Doen te weten, dat iedere eigenaar of bezitter van een of meer Honden, die in de termen der belasting vallen, verpligt is daarvan jaarlijks vóór den 31sten Januarij aangifte te doen, waartoe het vereischte billet kosteloos ten Kantore van den Gemeente-Ontvanger verkrijgbaar is.

Burgemeester en Wethouders voornoemd,
D. TIEBOEL SIEGENBEEK, Burgemeester.
LEYDEN, 5 Januarij 1860. v. PUTTKAMMER, Secretaris.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN LEYDEN, —

Gezien 1°. het door Gedeputeerde Staten dezer provincie in hunne handen gesteld request van ALPHONSE CÉSAR THÉODORE DEGON, ijzergieter, wonende alhier, waarbij hij verzoekt, in een daartoe ingerigt gebouw op eene werf nevens zijne woning aan de Langegracht, Wijk V. N°. 950, kadastraal bekend Sectie B. N°. 1538, eene *oven met schoorsteen* te mogen doen bouwen; alsmede de adressen: 2°. van FRANÇOIS MATTHIJS TAVERNE, spekslager, alhier woonachtig, om vergunning tot de daarstelling van een *fornuis* en *rookhok* op de plaats achter zijn huis aan de Steenstraat, Wijk V. N°. 14; 3°. van WILLEM FREDERIK MEIJERS, wonende alhier, om achter zijn huis aan de zuidzijde, Wijk VIII. N°. 217, *twee varkens* te mogen *houden en mesten*; en 4°. van DAVID VAN NOMME, mede alhier woonachtig, om gelijke vergunning ten opzigte van het pakhuis in de Koddesteeg, geteekend Wijk VI. N°. 1078.

Gelet op het Koninklijk besluit van den 31sten Januarij 1824 (*Staatsblad* n°. 19);

Doen te weten, dat tot het hooren der eigenaars en bewoners van de naastbijgelegene en belendende panden, ten opzigte der informatiën *de Commodo et Incommodo*, door Burgemeester en Wethouders zal worden gevaceerd op het Raadhuis dezer Gemeente, op Maandag den 16den Januarij aanst., des voormiddags ten 11 ure; zullende de belanghebbenden verpligt zijn, hunne bezwaren tegen die verzoeken op dien tijd in te brengen, terwijl, bij verzuim daarvan, zij gehouden zullen worden zich tegen de inwilliging dier verzoeken niet te hebben verzet.

Burgemeester en Wethouders voornoemd,
LEYDEN, 10 Januarij 1860. D. TIEBOEL SIEGENBEEK, Burgemeester.
v. PUTTKAMMER, Secretaris.

Nationale Militie.

Ligting van het jaar 1860. — Oproeping tot de Inschrijving.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN LEYDEN, gezien hebbende artt. 51, 52, 53, 56, 57, 60 tot 63, en 166 der wet van den 8sten Januarij 1817 (Staatsblad n°. 1), alsmede art. 5 der wet van den 27sten April 1820 (Staatsblad n°. 11.);

Doen te weten, dat de inschrijving voor de ligting der Nationale Militie van dit jaar, geschieden moet voor hen, die geboren zijn in het jaar **1841**.

Dat alle Ingezetenen, zonder onderscheid, welke reden tot vrijstelling van de dienst zij ook zouden mogen hebben, en of zij tegenwoordig of afwezend, of al dan niet in *militaire dienst* zijn, verpligt zijn zich te doen inschrijven; dat Ouders, Voogden of Bloedverwanten, in deze voor hunne naastbestaanden of pupillen, mitsgaders Regenten van openbare Gestichten, voor de zoodanigen onder hun beheer staanden, de belangen moeten behartigen, door de bij de wet gevorderde opgave te doen, en daarvoor verantwoordelijk zijn.

Dat onder de Ingezetenen ten deze ook worden gerekend de vreemdelingen, die den zetel van hun vermogen of hun verblijf in het Koningrijk zijn komen vestigen; alzoo zij, even als de Inboorlingen, verpligt zijn mede te werken tot de gemeenschappelijke verdediging van den Staat, welke hun veiligheid en bescherming verleent.

En roepen dien ten gevolge op, al de in de termen vallende Ingezetenen, om te verschijnen in een der vertrekken van het Raadhuis:

Op Dingsdag den 10 *Januarij* 1860,
Des voormiddags van 10 tot 3 ure, de bewoners van Wijk 1, 2 en 3,
en die van het buiten-territoir der Gemeente.
Op Woensdag den 11 *Januarij* 1860,
Des voormiddags van 10 tot 3 ure, de bewoners van Wijk 4 en 5.
Op Donderdag den 12 *Januarij* 1860,
Des voormiddags van 10 tot 3 ure, de bewoners van Wijk 6.
Op Vrijdag den 13 *Januarij* 1860,
Des voormiddags van 10 tot 3 ure, de bewoners van Wijk 7 en 8.

Vermanende Burgemeester en Wethouders voornoemd wel uitdrukkelijk de belanghebbenden, zich, door getrouwelijk op te komen, vrij te waren tegen de nadeelige gevolgen, welke uit nalatigheid in deze onvermijdelijk zouden voortvloeijen, de boven opgegeven tijdsbepaling in het oog te houden en bij de inschrijving zich te voorzien van hunne geboorte-akten, alsmede schriftelijk op te geven hunne woonplaatsen en het wijk en nommer hunner huizen, ten einde hierdoor voor te komen de onaangenaamheden, welke voor de ingeschrevenen volgen moeten uit eene verkeerde spelling van den naam of een abuis in de opgave der woonplaatsen, waardoor dikwijls de ingeschrevenen te vergeefs worden gezocht bij oproepingen, welke voor hun wezenlijk belang gedaan worden; zullende er, van heden af, ter [illegible] gevaceerd worden, van des morgens 10 tot 3 namiddags 3 ure, ter afgifte [illegible] akten, voor diegenen, welke binnen deze Gemeente zijn geboren.

En zal deze door aanplakking en door plaatsing in de *Leydsche Courant* worden afgekondigd.

Burgemeester en Wethouders voornoemd,
LEYDEN, 29 December 1859. D. TIEBOEL SIEGENBEEK, Burgemeester.
v. PUTTKAMMER, Secretaris.

240ste Staats-Loterij.

Trekking der Vijfde Klasse.

8ste Trekking. N°. 3285, 5197, 10489 en 11467 ieder een prijs van ƒ 1,000.

ADVERTENTIEN.

Heden ziet het licht het eerste nommer van den

ALGEMEENE KONST- EN LETTERBODE.

JAARGANG 1860.

REDACTEUR:

DR. L. J. F. JANSSEN,

ONDER MEDEWERKING VAN VERSCHILLENDE VADERLANDSCHE LETTERKUNDIGEN.

Dit nommer bevat, behalve eenige berigten uit Nederland en zijne Koloniën en uit het Buitenland, een breedvoerig Levensberigt van den Hoogleeraar KIST. Onder de mededeelingen treft men aan: SCHOLTEN, *Over de oorzaken van het Materialisme*, enz. enz.

In het tweede nommer zullen o. a. voorkomen: eene Necrologie van WILHELM GRIMM, en een berigt over de onthulling der praalgraven te *IJsselstein* op den 21sten December ll.

Bij alle Boekhandelaren kan men het eerste nommer van bovengenoemd Weekblad ter inzage verkrijgen.

HAARLEM, 7 Januarij 1860. DE ERVEN LOOSJES.

THE DEFENDER,

EN

National Assurance and Investment Association.

ENGELSCHE LEVENSVERZEKERING-MAATSCHAPPIJEN.

Goedgekeurd bij Parlements-Acten 7 en 8 Victoria, Cap. 110, en 17 en 18 Victoria, Cap. 43.

WAARBORGEN; Een kapitaal van twaalf Millioen Gulden en Inschrijving op het Nederlandsche Grootboek voor Lijfrenten.

Directie voor Nederland: ROTTERDAM, West-Nieuwland, 4—83.

Agenten te *Leyden*: de Heeren J. VAN BENTEN, Apothecarsdijk, Wijk VI. No. 17, en J. M. HENDRIKSE, Botermarkt, Wijk IV. No. 5, alwaar inlichtingen en prospectussen kosteloos te verkrijgen zijn en Verzekeringen op overlijden, toekomstige Kapitalen en Lijfrenten, (met teruggave der gestorte sommen bij overlijden), dadelijk ingaande Lijfrenten, en van Pensioenen aan Weduwen en Weezen worden opgenomen.

De koopsommen voor *dadelijk ingaande Lijfrenten* worden, ten name van de *Renteniers* voor Vruchtgebruik en ten name der Maatschappij voor blooten eigendom, onvervreemdbaar gedurende het leven van de Renteniers, *ingeschreven op het Nederlandsche Grootboek* en de Certificaten daarvan aan de *Renteirekkenden* zelve tot waarborg voor de rigtige nakoming van het Contract in handen geven.

Directie voor Nederland,
S. VAN DER HELD, Wz.

LEYDSCHE SCHOUWBURG.

KONINKLIJKE HOLLANDSCHE TOONEELISTEN, onder Directie van **BREEDÉ & VALOIS.**

MAANDAG 16 Januarij 1860. (No. 5 van 't Abonnement). **De Roman van een' armen Edelman**, beroemd Tooneelspel in 7 Tafereelen, naar het Fransch; (*le Roman d'un jeune homme pauvre*) van OCTAVE FEUILLET, door B. L. (Nooit alhier vertoond.)

Aanvang ten *half zeven* ure.

Wordt gevraagd als **Fabriekbewaarders**, twee gehuwde Lieden, P. G., waarvan de Man tevens geschikt is eenig Huiswerk te verrigten. Reflecterenden adresseeren zich bij GEBR. VAN DER HOEK, Breedestraat alhier.

Tot assistentie in een winkel en huishouden wordt, tegen 1 Februarij aanstaande, gevraagd een fatsoenlijk **Burgermeisje**, niet beneden de 20 jaren. Hierop reflecterende vervoege men zich met *franco* brieven onder Lett. **A.**, of in persoon, bij de Boek- en Kunsthandelaren SCHREUDER en VAN DAAK, Botermarkt.

TERSTOND TE HUUR,

op een der vrolijkste standen dezer Stad, een zeer net gemeubeleerde **Voor- en Achterkamer**, een schoon uitzigt hebbende. Te bevragen in den Boekhandel van JACs. HAZENBERG CORNSZ., in de Kloksteeg.

TE KOOP OF TE HUUR:

een burger **Huis**, bevattende vier Kamers, Droog- en Turfzolder en Meidenkamertje, Keuken met Pomp, Wel- en Regenwater, Kelder en Plaats. Te bevragen bij J. J. HAGEMANS, Timmerman, in het Noordeinde. Brieven *franco.*

SCHILDERIJEN.

Op Donderdag den 12den Januarij 1860 zullen, aan het WEKELIJKSCH VERKOOPHUIS, op de Hooglandsche Kerkgracht te *Leyden*, publiek verkocht worden eenige **Schilderijen** van goede Meesters, die daags te voren kunnen worden bezigtigd.

Den 30 Dec. ll. is, à *f* 1.20 per exemplaar, verkrijgbaar gesteld:

DE BREUK & SMITS'

ALGEMEEN ADRESBOEK VAN DE STAD LEYDEN.

VOOR HET JAAR 1860.

Met portret van den Edel-achtbaren Heer Mr. **D. TIEBOEL SIEGENBEEK**, burgemeester van Leyden.

GRAANMARKT TE ROTTERDAM, 9 Januarij.

Tarwe, goede en puike van *f* 8.60 tot *f* 9.—; mindere van *f* 7.— tot *f* 8.50. Rogge: *f* 6.50 à *f* 7.20. Gerst: Winter *f* 4.70 à *f* 5.80; dito Zomer *f* 5.— à *f* 5.60.

Te Amsterdam was de Tarwe, witte Poolsche en bonte *f* 10.40 tot *f* 11.20. Pruissische Rogge *f* 6.80.

BEURSPRIJS VAN SCHULDBRIEVEN.

MAANDAG 9 Januarij.

			Laagst koers	Hoogst koers	Gebleven
NEDERLAND Werkelijke Schuld	à 2½	pCt.	64	64¼	64 5/16
Dito Certificaten	〃 3	〃	76¾	—	—
Dito dito	〃 4	〃	98½	98 3/16	—
Amortisatie Syndicaat	〃 3½	〃	—	—	—
Handelmaatschappij	〃 4½	〃	126¼	—	—
O. I. Leening	〃 4	〃	—	—	—
Aandeelen Holl. Spoorweg	〃 4½	〃	—	—	—
Dito Rijn-Spoorweg	〃 4½	〃	—	—	—
BELGIE,	〃 2½	〃	—	—	—
Dito bij ROTHSCHILD	〃 2½	〃	52⅞	53	—
Dito dito	〃 4½	〃	—	—	—
FRANKRIJK, Certif.	〃 3	〃	—	—	—
Dito dito	〃 4½	〃	—	—	—
SPANJE, Obligatiën	〃 1½	〃	[illegible]	[illegible]	[illegible]
Dito Obligatiën	〃 3	〃	44	44 [illegible]	—
Dito Binnenl. à 6 m.	〃 [illegible]	〃	42 [illegible]	[illegible]	[illegible]
Bewijzen Coupons			—	—	—
PORTUGAL, te Londen	〃 3	〃	43 [illegible]	43⅞	43⅞
RUSLAND, Obl. HOPE 1798 en 1816	〃 5	〃	103¾	104	—
Dito dito 1828 en 1829	〃 5	〃	102	102½	—
Certif. bij dito 1831 en 1833	〃 5	〃	—	—	—
Dito 1840	〃 4	〃	91 [illegible]	[illegible]	—
Dito bij STIEGLITZ & Co.	〃 4	〃	[illegible]	[illegible]	—
Dito dito Nieuwe	〃 4	〃	[illegible]	—	—
Inschrijving in Assign.	〃 6	〃	—	—	—
Certificaten van dito	〃 6	〃	63	[illegible]	63¼
POLEN, Aandeelen 1835	à 500	*f*	158	—	—
Dito Obligatiën	〃 4	pCt.	78 15/16	—	—
PRUISSEN, Obl. te Londen	à 4½	〃	—	—	—
OOSTENRIJK, W. B bij Goll.	〃 5	〃	63¾	—	—
Dito	〃 4	〃	51	—	—
Dito Metall.	〃 5	〃	53	53⅜	53 3/16
Dito Nieuwe	〃 5	〃	78⅜	78½	—
Dito 1847	〃 2½	〃	28⅛	28⅝	28½
BRAZILIE, 1824 100 £	〃 5	〃	[illegible]	—	—
SARDINIE,	〃 5	〃	—	—	—
PERU, Geldleening 1824	〃 4½	〃	89	—	—
VENEZUELA, Obligatiën 6 pCt. nu	〃 5	〃	26⅞	—	—
GRENADA, Obligatiën	〃 3½	〃	15 7/16	—	—
MEXICO, Obligatiën 1851	〃 3	〃	21⅜	21 13/16	—
N.-AMERIKA, Bankactiën			—	—	—

Te Leyden ter Boekdrukkerij van J. C. DRABBE.